

1 | 2026

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

KOLOZSVÁR | 1888–1948/1990. | 36. (96.) ÉVF.
1. SZÁM | 2026. JANUÁR | ÁRA: 6 LEJ

TARTALOM

Kedves Olvasó! | 3

Tordai Ernő: Bízunk Isten terveiben! | 4

Szőcs Előd: Nem azé, aki fut | 5

Berki Tímea: Egy tudóst köszöntő bűvös mesterkedésről | 7

Én az egyházi közösségben érzem jól magam | 9

Moldován-Szeredai Noémi: Évek fordulóján | 11

A hitelesség mércéje belül van | 12

Hadnagy Éva: Példaértékű közösség a székeykeresztúri
gyülekezet | 16

Lakatos Sándor: *Olvas még!* – Két év Erasmus+ élményben és
fejlődésben | 18

Könyvajánló | 20

Rác Norbert Zsolt: Kávénk egyet? | 21

Liska Bea: Csodák kulcstartón és emberi tettekben | 23

Deák Réka: Adventi vásár a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban | 23

Dimény Csilla Júlia: Januári reménység | 24

Széles László: Újévi egyletleve | 25

Egyházunk hírei | 26

Barangoló Isten országában | 30

Rejtvény | 31

LAPSZÁMUNK SZERZŐI

dr. Berki Tímea irodalomtörténész (Kolozsvár), **Deák Réka** (Székelykeresztúr), **dr. Lakatos Sándor** lelkész-iskolaigazgató (Székelykeresztúr), **Liska Bea** önkéntes (Magyarország), **Szőcs Előd** lelkész (Magyarországi), **Tordai Ernő** lelkész (Sepsikőröspatak)

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a **Magyar Unitárius Egyház**, Kolozsvár

Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbízott főszerkesztő: **Koppándi Júlia**

Megbízott szerkesztő: **dr. Berki Tímea**

Szerkesztőbizottság: **dr. Bálint Róbert Zoltán** (Egyház és társadalom), **Dimény Csilla Júlia** (Nők világa), **Ferencz Csaba-Levente** (Rejtvény), **Hadnagy Éva** (Riport), **dr. Koncz Attila** (Kultúra), **Mátéfi Tímea** (Lelki élet), **Mészáros Tímea** médiareferens (Egyházi hírek), **Mikó Ferenc** (Bibliamagyarázat), **Moldován-Szeredai Noémi** (Hagyományaink), **Pap Zoltán** (fotó), **Rác Norbert Zsolt** lelkész (Kolozsvár), **dr. Sándor Krisztina** (Portré), **Szabó Előd** (Egyháztörténet), **Székely Andrea**

(Szeretetszolgálat), **Széles László** (Ifjúsági oldal), **Szombatfalvi Etelka** (Gyermekoldal)

Tördelés: **Virág Péter**. Olvasószervező: **Dénes Gabriella**

Nyomtatás: **Misztótfalusi Kis Miklós Református**

Sajtóközpont

Postacím: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9

Telefon: 0264 593 236. E-mail: **kozlony@unitarius.org**

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei**

Melinda. A lapok kiszállításával kapcsolatos

felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0740 937 116.

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje:

a tárgyhó előtti hónap 10-e.

ISSN 1220-8418

Támogatók:

Kedves Olvasó!

„Lám, most van az új esztendő.
– Szabad vagyok én, a legszabadabb!
Szerencsémnek büszke kovácsa,
parancsomra vár a jövőendő.”

Babits Mihály *Újév* című verse, melynek kezdősoraival köszönök rád, kedves Olvasó, nem jelent meg kötetben a költő életében, de ez nem zárja ki azt, hogy ne lenne ugyanolyan értékes, mint más alkotásai.

A verskezdő most, az újév első pillanatában arra készítet bennünket, hogy megfeledkezzünk a mögöttünk hagyott óesztendő összes bánatáról, gondjáról és csak a reményre, a tervekre, az új lehetőségekre gondoljunk.

E pillanat győz meg a költő hangján arról, hogy a szerencsénk rajtunk áll. Nekünk kell kézbe venni terveinket és megvalósítani mindazt, amivel 2026-ra készülünk – és még mennyi mindent, amit nem látunk előre, de bizonyára megküzdünk azzal is.

Ehhez a küzdelemhez adjon erőt és hitet gondviselőnk, hogy idén is büszke kovácsként kalapáljuk hétköznapijaink, hogy találjuk meg a sikerek felszabadító örömét! Teljesítsük küldetésünk magunk, családunk, szűkebb és tágabb közösségeink életében! Munkatársainkkal mi ehhez igyekszünk fogódzókat kínálni hónapról hónapra az *Unitárius Közlöny* rovataival, melyek közösségünk ünnep- és hétköznapijait, múltját és jelenét tárják az olvasó elé.

Erőben, egészségben és örömeinkben gazdag új esztendőt kívánunk mindannyiunknak!

| BERKI TÍMEA

Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta. Nem engedi, hogy lábad megtántorodjék, nem szunnyad az, aki védelmez téged.

(Zsolt 121,2–3)

Bízzunk Isten terveiben!

TORDAI ERNŐ

*Isten szándéka
nem a romlás,
nem a szenvedés,
hanem a
békesség.*

Átléptünk az új esztendő küszöbén. Izgatottan, ugyanakkor aggódva várjuk, hogy mit hoznak számunkra az előttünk álló napok, hetek és hónapok, a körülöttünk zajló élet ugyanis látszólag semmi jóval nem kecsegtet bennünket. Ebben a helyzetben hangzik felénk a jeremiási prófécia: „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr – békességet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt adok nektek.” (Jer 29,11) Ez a mondat az Ószövetség egyik legismertebb és legbátorítóbb része.

Jeremiás próféta idejében Izrael népe fogságban volt Babilonban, és a nép reményvesztetten tekintett a jövőre. A fogság sokakban kétségbeesést és elkeseredést szült. Isten azonban ebben a nehéz helyzetben is biztosítja a népet arról, hogy nem feledkezik meg róluk, hogy van terve velük, amely reményt és jövőt ígér számukra.

A prófeciából két lényeges, hangsúlyos üzenetet szeretnék kiemelni.

Az első az, hogy Isten tervei békességre és nem romlásra irányulnak. Mi egyre jobban aggódunk a jövő miatt, sokszor érezzük azt, hogy elveszünk az élet útvesztőjében. Nagy szükségünk van egy ilyen erőteljes üzenetre, annak a kinyilvánítására, hogy Isten szándéka nem a romlás, nem a szenvedés, hanem a békesség. Egy olyan békesség, mely nem kimondottan a külső nyugalmat jelenti, hanem a harmóniát, a belső békét is.

A második kulcsfontosságú üzenet nem más, mint a reménység. Annak a kifejezése, hogy nem félelmet, nem kétséget és nem kilátástalanságot ad nekünk Isten, hanem elsősorban reménységet. Ez a reménység egy olyan erővé tud válni, amely átsegíthet bennünket életünk legnehezebb és legmegpróbáltatóbb időszakain is és biztos alapot tud adni mindennapjaink küzdelmeiben. Próbáljuk most ezt az üzenetet személyes életünkre alkalmazni. Hogyan tudjuk megnyugtatni a szívünket, amikor egyre inkább a világ bizonytalanságai és kihívásai vesznek körül minket?

Első lépésként tudatosítsuk magunkban azt, hogy életünk nehézségeiben sosem vagyunk egyedül, még akkor sem, ha embertársaink magunkra hagynak. Isten mindig ott van mellettünk, tervei vannak velünk, és ezek nem a bajra, hanem a jóra irányulnak. Aztán emlékezzünk arra is, hogy a békesség nem attól függ, hogy minden problémánk megoldódik, hanem attól, hogy elsősorban belső békére leljünk. Olyan békére, amelyik nem múlik el még akkor sem, ha külső körülményeink változnak.

Az Istentől kapott és megtapasztalt reménység pedig erőt adhat számunkra ahhoz, hogy másoknak is átadjuk ezt az üzenetet, hogy segítsünk másokon, támogassuk őket és hirdessük az isteni szeretet és békesség üzenetét.

Tudom, hogy Isten tervei nem mindig érthetők elsőre, de meg kell maradnunk abban a hitben, hogy Isten tudja, mit tesz, és minden cselekedete a mi javunkat szolgálja. Az ő tervei időt igényelnek, türelmet és hűséget, de végül minden minden a helyére kerül, és a békesség és reménység győzedelmeskedik a nehézségeken.

Bízzunk hát őbenne, hisz tudja a terveit, nem romlást szán nekünk, és adjunk helyet a reménységnek a szívünkben. Mert ez az üzenet nem csupán szavakból áll, hanem élő, működő ígéret, amely átformálhatja az életünket, megerősíthet bennünket és reményt adhat életünk minden egyes napjára. Az előttünk álló esztendőben is! Amen.

Nem azé, aki fut

SZŐCS ELŐD

Tanulom a hitet s a küzdelmet olyanoktól, akik tapasztaltak és állhatatosak.

Nem tudjátok-e, hogy akik versenypályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de csak egy nyeri el a versenydíjat? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek. Aki pedig versenyben vesz részt, mindenben önmegtartóztató: azok azért, hogy elhervadó koszorút nyerjenek, mi pedig azért, hogy hervadhatatlant. Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél, úgy öklözök, mint aki nem a levegőbe vág, hanem megsanyargatom és engedelmessé teszem a testemet, hogy amíg másoknak prédikálok, magam ne legyek alkalmatlanná a küzdelemre. (1Kor 9,24–27)

Vannak emlékeim, ahogy a testem könnyedén szárnyal. Hallom, ahogy fülem mellett süvít a szél és szemem előtt elhomályosul a világ. Nagyot lendül a kar, lábaimmal a nyakam között szó szerint hasítom a levegőt. Szeretem az érzést mikor a testem megfeszül és az állandó terheléstől már egyszerre éget és zsibbad. Aztán vége szakad és szétáramlik sejtjeimben a meleg elégedettség. Gyermekek vagyok, és azt sem tudom hogy mi a fáradtság, mit jelent fásultan ébredni, ólomnehéz végtagokkal. Apró testemet, ha meg is kínozom, este a pihentető álomnak átadva, másnapra emléke sincs a fásultságnak. Aztán minden kezdődik előlről, minden egyes nap felfedezni egy újabb szeletet a világból, újabb kihívások elé állni. Bevillan a régi tornaórák pillanata, érzem a nyári vakáció idején átfestett falak szagát és az előttünk lévők izzadságának keverékét, és látom az eggyel ezelőtti rendszerből maradt, a falon csüngő képeket. Vékony, lábát futásra lendítő pálcikaember, labdát dobó, ütő

lendítő, súlyokat emelő. Mondat is áll fölötte: citius, altius, fortius. Még alighogy megbarátkoztam a betűk világával, és ez az ákombákom semmit nem jelent számomra, de belül azt érzem, hogy tudom miről van szó.

Gyerünk, erősebben, most magasabbra, aztán gyorsabban. Tartsd erősen, kibírod, ha kell akkor fogcsikorgatva is. Most még jó, bírom, tudok – sokszor magamnak is megköszönöm, vállamat képzeletben megveregetem. Testem habkönnyű, gyakran álom kap a szél, és a valóság is nehezen rángat vissza a földre. Két lábbal állni rajta könnyű, amikor erős, stabil minden. Mégis gyakran úgy érzi az ember, hogy egy taposómalom az élet, ami felőrli testileg és lelkileg egyaránt. Életünk telis-tele konfliktusokkal, kibékíthetetlen ellentétekkel, nemcsak a világgal hanem önmagunkkal szemben, s jól fogna egy kis ókori bölcsesség.

Pál apostol az újszövetségi történetek egyik legjobb konfliktuskezelője. Hogy szántsándékkal kereste volna ő maga a nehéz helyzeteket, az talán nem igaz rá, de munkája során számos olyan élethelyzeten ment keresztül, ahol hatalmas testi és lelki erőre volt szüksége. Térítő utazásai során sokszor kényszerült futásra, számos alkalommal akarták halálát, válogatott szitkokat szórtak fejére, de mégis ment és csinálta, valami földöntúli erő hatotta át, inspirálta szellemét, tüzelte lelkét.

Vannak hajlékok, ahová bejáratos vendég vagyok, megtanultam, hogy mikor mehetek, és ha nem történik semmi különleges esemény, talán még meg is tudom jósolni a rám váró életképet. Megyek, figyelek, hallgatok, és amikor megkérnek, akkor imádkozom értük, s egy kicsit magamért is, hogy ennyi idősen bennem is így dolgozzék a hit. Töprengő gyermek voltam, és ha tétlenül kellett ülni, akkor messze kalandoztak gondolataim, a mozgásban szabadság volt, és ahogy egyre gyorsabban forgott velem a világ, úgy olvadtak le rólam ezek a kérdések.

Most egyre többet ülök mozdulatlan, közben tanulom a hitet s a küzdelmet olyanoktól, akik ta-

pasztaltak és állhatatosak, akiket megpróbált az élet. Hogy ki lelkigondoz kit, hogy kinek segít a mindennapokat élhetőbbé tenni, már rég nem tudom. Egymást erősítjük, egymás által épülünk.

*Figyelem a ráncos keze-
ket és arcokat, ahogy a
munkától kérges kézfejek
imádságra kapaszkodnak
össze, az arc pedig megszi-
lárdul, és nem engedi leol-
vasni többet a kétséget.*

A tekintet hordoz még valamit a hajdaniból, abból a szigorú tisztaságból. A tétlenségben rám törő kételyek, az elbizonytalanodó gondolataim roskadnak össze egyik pillanatról a másikra, amikor egy megterhelt életnek lelkéből felszakad egy sóhaj: „Ezt mérte ránk a Jóatya, ezt kell elviseljük, de aki keresztet ad, erőt is fog, hogy elhordozzuk azt.” Ki futva, ki szaporán lépdelve, ki bottal, ki hajlott háttal – de mindenképp az ő segítségével.

Pál apostol példája a korinthusi gyülekezet hétköznapi életéből fakadt. Az iszthmoszi játékok, ha nem is érték fel rangban az olimpiaiakkal, mégiscsak meghatározták a környéken élők életét. A sportból vett szimbólum és szóképek használata élénk emlékeket ébreszthetett bennük. Az első lépés, hogy megtaláljuk a közös nyelvet, azt a csatornát, amin keresztül mindenkihez szólhatunk, és szavunk mindenkihez ugyanazt a dallamot üti meg – Pálnak is ez a szándéka, hiszen a korinthusi gyülekezetre jellemző volt a viszálykodás. *Mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket. Mindezt pedig az evangéliumért teszem, hogy én is résztárs legyek abban* – megértés által, szeretet által akar helyzetet és problémát megoldani, nem pedig a „kinek van igaza” kérdés mentén. Pál magát hozza fel példának, olyanná válik, mint aki vele szemközt helyezkedik el. Ha saját erőnkkel akarunk érvényt szerezni, addig lehetetlen végleges eredményt elérni.

Mert bár én mindenkivel szemben szabad vagyok, magamat mégis mindenkinek szolgájává tettem, hogy minél többeket megnyerjek – nem a saját igazamat szajkózom, hanem megsejteni vélem az Istenét, Jézus tanításán keresztül, egy összeférhetetlen ellentétben mindig a másikra fókuszálok. Pál üzeni, hogy magadra figyelj, mert erőszakkal nem lehet nyerni, csakis életpéldával. Ő nem az üzenetet, hanem önmagát igazította a hallgatókhoz. A sportból vett példával mutatta meg, hogy le kell számolni az egóval, a hübriszszel. Nem a levegőt akarom jól helyben hagyni, hiszen minden önmegtartóztatás nélküli vágyás hamis levegőboksolás. Az utolsó ütést nem az ellenségnek, hanem a magam igazának kell bevinni, legyőzni magam, hogy mások számára példává legyek.

A próba magával hozza a szenvedés kérdését is, mely az idő múlásával egyre inkább megszaporodik. Mindannyiunk élete ki lesz próbálva, az enyém és a tiéd is. Nem várom, de tudom. Reggel kinyitom a szemem. Már nem lepődöm meg az új naptól, kellemesen veszi vissza tudatom az ismerős tereket. A szobámban lévő csendélet és a visszatérő emlékek kitöltik az álomban ragadt üres foltokat. Nagy levegő, mellemen összefonódik kezem, és megköszönöm. Majd a hála szavai után felajánlom az előttem lévő órákat, az aznapra kiszabottat. Életem nagy konfliktusa Istenben oldódik fel minden reggel. Nem miattam, nem magamért, nem a saját akaratom végrehajtásáért – hanem érted, Istenem. Nem örökké, nem végérvényesen, de minden nap, megküzdve. *Ezért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.*

Egy tudóst köszöntő bűvös mesterkedésről

BERKI TÍMEA

Gyönyörködőknek időtöltésül szolgálhat.

Jack Goody a keresztrejtvényeket olyan típusú tevékenységnek tekinti, amely a „nyelvi viselkedés nagyfokú tudatosságához is elvezet”, és elválaszthatatlan az alfabetikus írástól. Az *Unitárius Közlöny* és az *Unitárius Kalendárium* lapjairól sem hiányoznak a rejtvények. Ebben az írásban azonban másféle rejtvényről lesz szó. Régi kéziratokban őrzött sorokra hívom fel a figyelmet, miközben arra is, hogy mennyi érdekes feljegyzést tartogat a kutató számára az Unitárius Egyház Gyűjtőlevéltára. Itt található Brassai Sámuel hagyatéka is, amely ugyan nem tartalmaz egyetlen keresztrejtvényt sem, de jegyzetfüzetet többet is. Ezeket forgatva vettem észre az egyik noteszben a különböző újságokból kimásolt idézetek mellett egy érdekes bejegyzést, amely tökéletes négyszögbe rendezi az ábécé betűit olyan módon, hogy azok minden irányban rendes sorra álljanak össze. Visszafelé lapozva a noteszban, azt is észrevehetjük, hogy Brassai korábban már kísérletezett az ábécé illetően elrendezésével: mivel nem fért ki a lapon vízszintesen az ábécé minden betűje, ezért a túloldalon – két lap felületét is kihasználva – teljesíti ki tökéletessé, szabályossá a négyszöget.

A noteszből kitűnik, hogy a tudós különböző tudományterületekkel kapcsolatos megállapításait, szaklapok cikkeit, csillagvizsgáló számításait jegyzi ide – rendszerezés nélkül. Ebben a vi-

szonylagos rendetlenségben szembeötlő az ábécé gondosan megszerkesztett elrendezése, ami szórakozás, elkalandozás, másféle szellemi kihívás lenyomata lehet.

Sajnos, mivel nem írt dátumot a noteszbe Brassai, nem tudjuk, hogy mikori ez a bejegyzése. Tudjuk viszont azt, hogy Győry Sándor 1856-ban a Magyar Tudományos Akadémián „a bűvös négyzetekről folytatólag értekezett”. Ekkor Brassai Sámuel már az Akadémia levelező tagja volt, és részt vett a matematikai és természettudományi osztályok ülésén. Hallhatta is Győry előadását, amelynek kivonatát az *Akadémiai Értesítő* közölte, ebből idézek: „Bűvös négyszögeknek azon négyszögek nevezetnek, melyeknek fiókokra felosztott hasábjába valamely számláló haladás (progressio arithmetica) számjai aképpen iratnak bé, hogy azoknak öszvetei mind a fekkmentes, mind a függélyes hasábokban, mint az átszegő (diagonalis) vonalak mentében egyenlő legyenek.”

Az idézet szerint – amely a 19. századi matematikai nyelvet is nagyszerűen szemlélteti –, a benne foglalt meghatározás felől tekintve, a betűk ábécévé való felsorakoztatása olyan vezérelvként működik Brassai Sámuel elgondolásában, mint az összeadandó számok és az összeadás eredménye közötti reláció a matematikai bűvös négyzetben. Győry Sándor arról is szót ejtett, hogy „akármilyen bűvös négyszögeknek az előadattak szerint eszközölhető alakítása az effélékben gyönyörködőknek időtöltésül szolgálhat”. Nem véletlen, hogy az ekkor matematikusként (el)ismert Brassai érdeklődik az elmének ilyen játéka iránt és maga is kísérletezik azzal. Nem ő az egyetlen, aki ilyen „négyszöget” készít, a Brassai hagyatékában találunk még egyet.

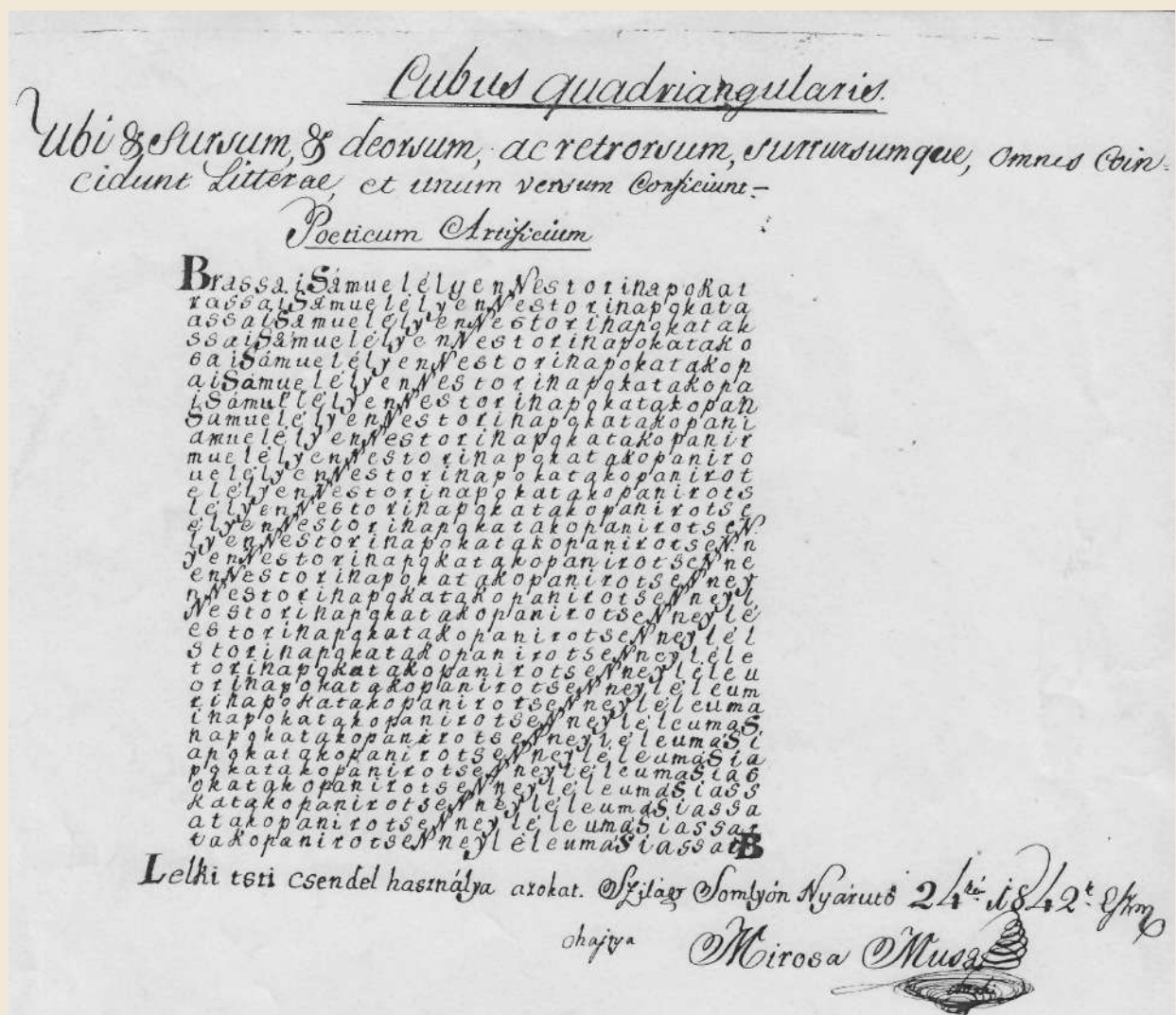
Ez a „Cubus Quadriangularis” a „Brassai Sámuel élyen [!] Nestori napokat” mondat betűiből építkezik és latin nyelvű keretben mozog: ubi et sursum, et deorsum, ac retorsum, surrursumque,

omnis coincidunt Litteræ, et unum versum conficiunt. A minden irányban azonos betűkből álló *Poeticum Artificium* egyetlen verssort képez, és erőteljesen kötődik a latin képköltészeti hagyományhoz. Magyar nyelvű mondatból alakul itt a játékos négyzet, amelyet a mesterkedő alkotó Brassainak ajánl. Alkalmi „költemény” ez, szerzője pedig elrejtőzik a Mirosa Musa betűszavak mögé. A Musát múzsaként is érthetjük, de a betűk sorrendjén változtatva könnyen megfejtethetjük a feladványt: Marosi Samu. De lehet, hogy nem is az ő azonosítása a legfontosabb (mellesleg tudjuk róla, hogy Kolozsvárt tanult, Gyulai Pál számára jegyzett le zilahai népmesét, 1871-ben a zilahai református kollégium tanítója), hanem az a gesztus, amellyel ilyen titokzatos négyyszögbe rendezi a jókívánságot.

Lukácsy András egy, a verssorok történetét vizsgáló tanulmányában a képversek sajátos válfá-

jaként tekinti a bűvös négyzetet, amelyhez kezdetekben a tartalommal egyenértékű mágikus funkciót társítottak, és ami idővel a díszítő kedv, a költői játék vagy a tudatos formabontás eszköze lett. A matematikus Győry a gyönyörködést, Lukácsy költészettörténeti tanulmánya a kedvet társítja ehhez a játékos alkotáshoz, amely akkor teljesedik ki igazán, amikor még betölti a mágikus funkciót, nem csak díszít.

Az elemzett kézirat 1842-ből származik Szilágy-somlyóról, és olyan mondat alkotja a bűvös négyzetet, amely aztán a 19. század későbbi évtizedeiben beteljesedett, hiszen Brassai Sámuel sokféle tudományban jártas, tapasztalt bölccsé, valódi Nesztorrá lett, amire hosszú életkorával is rászolgált. Élete felől visszatekintve a képversbe rejtett üzenetre, az már nemcsak játékos, kedves jókívánság maradt, hanem meg is valósult, mondhatni betöltötte mágikus jelentését.

Én az egyházi közösségben érzem jól magam

Székelyszentmiklóson született, Rugonfalván él, és a helyi egyházközség gondnoka. Nemrég a Székelykeresztúri Egyházkör felügyelőség gondnokává választották. A közösségeért tenni akaró és unitárius hitére büszke Kiss Lászlót Koppándi Júlia kérdezte.

Mi az a néhány tudnivaló, amit bemutatkozás-kor fontosnak tartasz elmondani magadról?

Természetesen a nevemmel kezdeném: Kiss László vagyok, majd rögtön utána, hogy Székelyszentmiklóson születtem, unitárius család ötödik gyermekeként. Fontosnak tartom az elindulás helyét, mert az meghatározza az „utazás” célját.

Általános iskolába Siménfalvára jártam, majd a székelykeresztúri Orbán Balázs-líceum elvégzése után a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen diplomáztam turisztika szakon.

Jelenleg Rugonfalván élek feleségemmel és három kisgyerekemmel. A helyi gyülekezet gondnoka, valamint a Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör felügyelőség gondnoka vagyok.

Szeretem a népzene, pár éve beiratkoztam hegedűoktatásra, és néptáncra is járunk a feleségemmel.

Székelyszentmiklóson születél, Rugonfalván élsz, családi szálaid sok más unitárius településhez kötnek. Számos kezdeményezésed, teted árulkodik arról, hogy igyekszel részt venni a közösség építésében. Miért fontos ez számodra?

Nagyon szeretem ezt a vidéket, ahol élek. Igazából Siménfalva községhez köt ezernyi szál, melyek oly erősek, hogy itt marasztaltak. Amit átadtak nekünk a szülők, tanítók, tanárok, lelkesek, öregek, azt azért kaptuk, hogy mi is adjuk tovább gyerekeinknek, ehhez viszont elengedhetetlen, hogy közösségünk aktív tagjai legyünk. Én az egyházi közösségben érzem jól magam, és itt próbálok segítséget nyújtani a legjobb képességeim szerint. Kipróbáltam a helyi politika színpadán is magam, inkább kisebb, mint nagyobb sikerekkel. Jelenleg a helyi tanácsban képviselőként is tevékenykedem.

Melyik az első, az unitárius egyházzal kapcsolatos élményed?

Gyerekkoromban sokat jártam templomba, emlékszem, bántott, hogy én nem állhatok ki a templom piacára úrvacsorát venni, mindig számoltam, hány év kell még elteljen a konfirmálásomig. A vallásóráról az első emlékeim közt az van, hogy ha csendben voltunk, a pap bácsi az óra végén olvas egy mesét Benedek Elek *A kék lilium* című meséskönyvéből. Ma is ez a kedvenc mesekönyvem.

Itt megemlíteném az első esperesi vizsgálószerket, amelynek templomozási részén gyermekként részt vettem. Nem lévén más hirdetés mód, engem küldtek, hogy a faluba vigyem szét a hírt, mely akkor számomra nagyon megtisztelő feladat volt, viszont nem értettem, miért kell mondom, hogy jönnek a „székek” hétköz-

nap hozzánk, és miért jön több pap is, ha már nekünk van egy. A Gondviselés úgy akarta, hogy harminc év múlva megértsem ezeket a titkokat, és most én is benne vagyok abban a bizonyos „székek”-ben.

Ki az az unitárius személy, akit példaképednek tartasz?

Az első unitárius ember, akire felnéztem, az a szülőfalum beszolgáló lelkésze, néhai Bíró Lajos tiszteletes volt. Gyerekként nagy áhítattal hallgattam a prédikációit, emlékszem a mozdulataira, a hanghordozására. A konfirmációra kapott énekeskönyvvel járok templomba ma is, és mindig elolvasom az „érdekes” betűivel beleírt bibliai verset. Talán neki is köszönhetem azt, hogy mindig közel állt a szívemhez az egyház, és nem esik terhemre a gondnoki munka végzése.

A rugonfalvi gyülekezet gondnokaként, újonnan megválasztott egyházköri felügyelőségként miben látod a világi vezetők küldetését egyházunkban?

Egyházunk nincs könnyű helyzetben a globalizálódó világban. A világi vezetők feladata a gyülekezet és a lelkészek közti kapcsolattartáson túl ki kell terjedjen sok más területre is. Én úgy gondolom, hogy egyfajta missziós munkát kell végezzünk. Merjünk akár „hitvitázni”, de úgy, hogy eközben elfogadjuk a más nézőpontokat. Beszéljünk bátran a vallásunkról.

Nagyon tetszik nekem az a gondolat, hogy az idő az, ami mindenkinek egyformán a rendelkezésére áll, és eldöntheti hogyan osztja be és milyen célokra. A világi vezetők ebből kell adjanak az egyháznak, nem feltétlenül sokat, hanem inkább tartalmat, és amit tesznek, az lelkiismeretes munka legyen.

Az egyházköri feladataimat még most tanulom, de már látom, hogy a köri gondnokok közösségének az összekovácsolása lenne a cél.

Hogyan látod egyházunk jelenét, jövőjét?

Egyházunk jelenére, úgy érzem, kissé rátapadnak az anyagi és népesedési gondok okozta nehézségek.

Szoktam viccelődni, hogy ezzel a hitvilággal a vallásunk már rég világvallás, az egyházunk meg a legnagyobb kellene legyen a keresztény egyházak soraiban.

Én biztatónak látom a jövőt, és tudom, hogy helye van az unitárius vallás tiszta, érthető tanításainak ebben a világban, és ha sikerül minél több emberhez eljuttatni ezt az üzenetet, akkor az egyházunk népesedési vagy akár anyagi gondjai is megoldódhatnak.

Miért jó unitáriusnak lenni?

Ortodox és katolikus ismerőseimnek szoktam mondani, hogy azért jó unitáriusnak lenni, mert eldönthetem, hogy miben hiszek. Ha a vallásomról kérdeznak, azt is hozzáfűzöm, hogy „meggyőződéses” unitárius vagyok, nemcsak azért ez a vallásom, mert ennek kereszteltek, hanem azért, mert én ebben hiszek.

Számomra az egyházi címer útmutató, szelíden és okosan próbálok élni, és az énekes könyvemben található bibliai idézet szerint igyekszek mindent megvizsgálni, és ami jó, azt megtartani. Ezt a szabadságot, ezeket a választási lehetőségeket a keresztény vallásokon belül szerintem csak nálunk lehet megélni.

Évek fordulóján

MOLDOVÁN-SZEREDAI NOÉMI

Régen az unitárius püspök új esztendő-t köszöntő fogadást szervezett.

Januári rovatunk a kissolymosi unitáriusokhoz és a kolozsvári belvárosi gyülekezetbe látogat.

Lőrinczi Levente lelkész a kissolymosi szilveszteréjszakai szokásról mesélt.

Az istentisztelet éjjélkor kezdődik, de előtte egy harangkondítással elkon-dítják az óesztendőt, majd el is harangozzák.

Ezután kezdődik a rövid áhítat. Annak végeztével a gyülekezet kivonul a templom udvarára, egy konfirmált fiatal a harangozó kíséretében felmegy a templomtoronyba, ahonnan elszavalja a gyülekezetnek az új évet köszöntő rigmust, az újévi jókívánságot. Ezt a szöveget minden évben a lelkész választja és adja oda a fiatalnak megtanulásra. Ez a toronyszavalat. Miután ennek vége, és a hívek kimennek a templom falán kívülre, kezdődhet az éjszakai petárdázás és tűzijáték. Új év első vasárnapján kerül sor az aranykönyvi adományok ismertetésére.

Rácz Norbert Zsolt lelkész a kolozsvári belvárosi gyülekezet szilveszteri és januári hagyományairól mesél: óesztendő utolsó napján 18 órától az

év utolsó istentisztelete egyben visszatekintés is az év eseményeire és alkalmaira. Január elsején 11 órától rendes istentisztelet, majd a nap fénypontja következik: fogadás a Vallásszabadság Házában. Kezdetben, valamikor régen az unitárius püspök új esztendő-t köszöntő fogadást szervezett a püspöki házban a város hivatalosságainak. Az eseményen a vendégek részéről egy köztisztelőben álló személy köszöntötte a püspököt, majd ő válaszolt a köszöntésre, és közösen koccintottak. Napjainkban a három kolozsvári unitárius egyházközösséget szólítja meg az esemény, a templomi gyülekezetek együtt, egymást bevárva mennek most már a Vallásszabadság Házában tartott fogadásra, ahol a püspök üdvözlí az egybegyűlteket, boldog új évet kíván, és lelkész vagy világi jelenlévő válaszol, majd koccintanak az új év tiszteletére. Január első vasárnapján az istentisztelet keretében ismertetjük a népesedési kimutatást is.

Január nagy eseménye és ünnepe 13-án a vallásszabadság ünnepe, melyet 2018-ban a Magyar Országgyűlés hivatalos állami ünnepnek nyilvánított. Ez hagyományosan két helyszínen zajlik: délelőtt Tordán kerül sor az ünnepi istentisztelete és a Vallásszabadság-émlékmű megkoszorúzására, majd délután Kolozsváron a belvárosi templomban a meghívottak is méltatják az ünnep fontosságát erdélyi és európai összefüggésben. Az ünnepély a püspökség szervezésében zajlik, melyen Románia és Magyarország miniszteri és államtitkári szinten képviselteti magát, de a testvérfelekezetek püspökei és képviselői is megtisztelik jelenlétükkel az eseményt.

A hitelesség mércéje belül van

*A marosvásárhelyi születésű, Kolozsváron felnövő **Márkos Tamás** napjainkban elsősorban fotóriporterként ismert, noha pályáját zeneművészként kezdte, és évtizedekig foglalkozott autista gyermekek fejlesztésével. Amilyen nagy utat tett meg szakmai pályáján, éppen olyan sok kilométert hagyott már maga mögött személyes életében, három ország között ingázva. Számos rangos, nemzetközi szakmai elismerés birtokosa, akinek nevét itthon leginkább a csíksomlyói romákról készített képriportjai tették ismertté: a 2021-es Tűzpróba és a 2024-es Élet a Senkiföldjén. Márkos Tamással Koncz Attila rovatvezető, a Mathias Corvinus Collegium kolozsvári képzési központjának kutatótanára beszélgetett. Alábbiakban az interjú második, befejező részét olvashatják.*

Amikor fényképezel, ott vagy te fotósként, ott van a téma, és persze van egy harmadik tényező is, a technika. Miben látod utóbbi szerepét, hasznát, esetleges veszélyét?

Valamilyen mértékig szinte elkerülhetetlen, hogy a digitalizáció megjelenjen ezen a területen, különösen, amikor még a művészi út elején jár az ember. Könnyű beleesni a csapdájába, hiszen annyira kézenfekvő rátenni egy-egy szűrőt a képre, amitől szebb, erőteljesebb lesz. Idővel azonban, biztos vagyok benne, hogy bebizonyosodik a közhely igazsága: a technika áll a tartalom szolgálatában, a fotósnak pedig egyre kevésbé van rá szüksége. Már tudod, mi az, ami működik, melyik gépet szereted. A felszerelés mennyiségét lecsökkentetted, mert megtapasztaltad, mire van szükséged. Én legalábbis nagyon minimalistává váltam mostanra. Régen órákat töltöttem a képfeldolgozással, de ha kiismered a programot, annak az ideje is lerövidül. Eleve olyan beállításaim vannak, amelyek lehetővé teszik a spórolást, ezzel pedig az is, hogy nagy mennyiségben gyorsan tudjak képeket küldeni, nem kell sokat bíbelődnöm velük.

A személyes fotózásnál persze más a helyzet. Akkor jóval kreatívabb a képfeldolgozás folyamata, mert alapvetően a téma határozza meg a színvilágot. Vannak gyártók, amelyek korábban évtizedekig nyersanyagot is készítettek, ezért nagyon jól tudják, hogyan lehet a digitális világra átültetni a különböző tónusokat, könnyű kiindulni belőlük.

Amikor egy nagyobb sorozaton dolgozom, akár két-három napot is el tudok tölteni azzal, hogy eldöntsem, milyen színtónus passzol legin-

kább a témához, utána viszont már az összes képet annak alapján szerkesztem meg.

Fotó: Lőrincz Anna

Korábban rendszeresen bújtam a katalógusokat, nézegettem a gépeket, melyik mire képes, hogyan működik, vannak-e bennük újdonságok. Ma már másképp vagyok ezzel, tudom, mi az, amire szükségem van, a hiányosságokhoz alkalmazkodom, úgyhogy nekem tényleg a téma áll a középpontban.

Valamennyi alkotóművészetben a legfontosabb kérdés a hitelesség. A fényképről általában azt gondoljuk, hogy a szigorúan vett valóságot mutatja, egészen addig, amíg nem találkozunk egy-egy manipulatív beállítással, főleg a híroldalakon. Te miben látod a hitelesség kritériumait?

Ebben a tekintetben a fényképezés nem tekinthető egységes művészeti ágnak, hiszen a különböző műfajok esetében mást és mást jelent

Márkos Réka & Nia

a fogalom. A szándékos manipulációtól függetlenül is eltérő elvárásoknak kell megfelelnie a fotóriporternek, a dokumentarista fotósnek, az esemény- vagy éppen portréfényképésznek.

Amikor eseményt fotózom, vagy híroldalaknak dolgozom, akkor igyekszem – amennyire tőlem telik – objektíven megközelíteni a témát. Teljesen persze nem lehet ilyenkor sem kikapcsolni a szubjektivitást, hiszen akarva vagy akaratlanul, már eleve azzal, hogy mikor emeled fel a gépet, mi az, amit belefoglalsz a kompozícióba, személyes döntést hozol, hiszen nincs két fotóriporter, aki egyformán közelítené meg ugyanazt a témát. Nem létezik teljesen objektív fotográfálás. A lényeg, hogy te magad azt érezd, mert nyilván megtanultad ennek a szabályait, hogy autentikus, önazonos vagy abban, amit csinálsz.

A dokumentumfotózásban sokkal tágabbak a határok. Ott például bevonhatod az alanyodat, partnerek lehettek. Előfordulhat, hogy ő vezet téged, és az ellenkezője is. Megtörténhet, hogy elmondja neked, miként szokott csinálni valamit, te pedig annak alapján előre megtervezed

a folyamatot és végig is viszed, ahogy a legjobbnak gondolod. Nyilván érdemes transzparensnek lenni, ha így dolgozol. Addig, amíg te és az alanyod úgy érzitek, hogy autentikus vagy, és ebből kiindulva kreálsz valamit, addig számomra teljesen elfogadható, és nem manipulált a helyzet, hiszen amit el akartál mondani róla, illetve amilyennek látod vagy láttatni akarod őt, az nem tér el ténylegesen attól, amilyen a valóságban az illető. A hitelesség mércéje belül van: magaddal kell őszintének lenned és érezned, meddig autentikus, amit csinálsz.

Hadd mondjak egy nagyon egyszerű példát. Mostanában készítettem Gárdonyiban, a Velencei-tónál egy sorozatot, amelyhez igyekeztem a legnagyobb belső szabadsággal hozzáállni: lássam, mi van ott, mit találok, mi az, ami érdekes. Nem úgy indultam el, hogy ide meg oda fogok menni, ilyen vagy olyan képeket fogok csinálni, hanem kimentem és improvizáltam, azt keresve, mi az, aminek számomra van mondanivalója. És akkor időnként észrevettem bizonyos jeleneteket, szörfösöket vagy fürdőzőket, akik persze nem mindig voltak olyan helyzetben, amilyet szerettem volna.

Munka közben ugyanis kialakult bennem, hogy minek kellene ott lennie, mi mutatna jól. Például nagyon szeretem azt, hogy legyen dimenziója a képnek, tehát ne egysíkú legyen a történet. És akkor annak érdekében, hogy ez megvalósuljon, bizony előfordul, hogy ráveszem az illetőt, álljon be – mondjuk – a képnek egy bizonyos részébe, vagy maradjon ott, ahol van, esetleg megkérem, hogy újra és újra történjen meg egy konkrét mozzanat, egészen addig, amíg össze nem jön az elképzelt fotó.

Nekem tehát ez teljesen belefér, csupán adok a jelenetnek egy olyan mélységet, amitől sokkal érdekesebb lesz a nézőnek – több mindent bele lehet látni, nem egyetlen értelmezési lehetősége van, mintha csak úgy valakit vagy valamit lefotóznék. Hozzáteszem gyorsan, néha viszont pont az esik jól, ha egy sokrétegű kép után megpihenhetek, és jön valami egyszerűbb.

Jó néhány évszázad után manapság újra képközpontú világban élünk, az vesz minket körül, ami fotósként neked nyilván óriási lehetőség. Ez a helyzet ugyanakkor együtt jár a képek inflálódásával is, ami pedig negatívan hat. Te hogyan vélekedsz erről? Mi az, ami valóban segít neked, és mi az, ami inkább hátráltat, akadályoz?

A közösségi médiában természetesen be vannak jelölve nekem bizonyos fotósok oldalai, illetve olyan képgyűjtemények, ahol számomra érdekes, inspiráló tartalmakat találok. Ennek nyomán megjelenik sok olyasmi is, amihez – úgy érzem – nincs igazán közöm. Ettől még abból indulok ki, hogy azoknak, akik feltöltöttek, lehet nagyon tartalmas és fontos.

Már csak azért is, mert valamikor régen, amikor elkezdtem fotózni, én ugyanígy feltettem mindent – úgy éreztem, ez inspirál engem, és szükségem volt visszajelzésre. Az embernek kellenek ilyen impulzusok, hogy tudja, jó úton halad-e, főleg a kezdeti bizonytalanság idején. Aztán később, amikor már kialakul az egyéni látásmódja, akkor elég egy-két olyan szakmabeli, akinek megbízik a véleményében, és hozzá fordul.

Visszatérve a médiafogyasztási szokásaimra, igyekszem erősen megrostálni a kínálatot, leszűkíteni azokra a tartalmakra, amelyek valóban érdekelnek, ugyanakkor értékelem és tudom, hogy a sok szembejövő tartalom mennyire fontos másoknak. Nem feltétlenül profi fotósok, akik feltöltenek képeket, egyszerűen csak hobbi számukra a fényképezés, vagy így akarják megosztani másokkal a mindennapi

Justine & Kabu, Budapest

Mintha mosolyognának, Nyírvasvári – 1

életüket. Nekik izgalmas az, hogy a macskájuk játszik, vagy mit ebédelték. Én nem vagyok kritikus ezzel szemben, csak nyilván túl sok nekem, ezért ettől el kell vonatkoztatnom.

Néha tényleg kihívást jelent számomra is a képözön, mert telítetté válik az ember. Képzeld el, hogy egész nap zenélsz, aztán amikor hazamegsz, este még fölteszel a lejátszóra egy-két szimfóniát. Szóval meg kell húzni a határokat, mert egyszerűen nem fér bele annyi minden az ember elméjébe és lelkébe, mint amennyit a világ kínál számára.

Miben látod a fotográfia hatásmechanizmusának lényegét? Hogyan vagy mitől „működik” egy kép, és te miként akarsz élni ezzel az eszközzel?

Ha kapcsolódsz a témához, megvan az érzelmi érintettség, valamint a vizuális nyelvezet hozzá; ha birtokában vagy a tehetségnek, hogy egy történetet el tudj mondani képen, vagy ha több fotóról van szó, olyan koherens sorozatban, ahol a részek kiegészítik, erősítik egymást – akkor működni fog a dolog.

Ha nemcsak egy külső világot mutatsz meg, hanem azt érzed, hogy rajta keresztül a belső is láttatod valahol, ugyanakkor képes vagy nagyon mélyen ráhangolódni arra, amit csinálsz, az meg fog jelenni a képekben. Amikor látsz egy fotót, akkor általában meg tudod állapítani, milyen lelki vagy tudati állapotban készülhetett, mert abból, ahogy komponál, amilyen pillanatot kivár a fényképész, vagy ahogyan az elemek elrendeződnek és kapcsolódnak egymáshoz, abból nagyon sokat le lehet szűrni.

A fényképezés valójában spirituális műfaj. Kezdetben ugyan csak a láthatót akarja megörökíteni az ember, de aztán rájön, hogy úgy is tekinthetünk a világra, mint lelki tartalmaink megjelenítőjére – ahogyan a buddhisták hiszik, akiknek a közösségében egyébként hosszú időt töltöttem. Amikor tehát fotózunk, tulajdonképpen a belsónket tárjuk fel, ennek köszönhetően pedig tudatosabbá válhatunk, jobban megérthetjük, mi történik az elménkben és a szívünkben, így alapozva meg, hogy aztán jobb döntéseket hozzunk, elhagyjuk a rossz megszokásokat, illetve berögződéseket, és általában olyan irányba fordítuk életünk hajóját, amely a mind teljesebb belső szabadság felé visz.

Püspöki vizitáció negyven év után

Példaértékű közösség a székelykeresztúri gyülekezet

HADNAGY ÉVA

Megtanítani gyermekeinknek mindazt, amit mi is egykor megtanultunk.

Ünnep volt a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség életében 2025. november 23-a, amikor négy évtized után ismét püspöki vizitációnak adott otthont a gyülekezet. A főhatósági vizsgálószék november elején már részletesen áttekintette a gyülekezet működését, a pénzügyi és adminisztratív helyzetet, az egyházi vagyon állapotát, valamint az egyházközségi élet különböző területeit. A november végi alkalom ennek a folytatása volt, amikor már ünnepélyes keretek között, a gyülekezet és az egyházi vezetőség jelenlétében zajlott. A püspöki vizitációk rendje szerint a nap folyamán megtekintették az egyházközség ingatlanjait, a templomot, a Barátság

Házát, illetve a Hűség Házát, amelyben az esperesi hivatal levéltára is helyet kap, de látogatást tettek a Berde Mózes Unitárius Gimnázium épületében és az iskola mellett nemrég épült napközi és óvoda épületénél is, amely a magyar kormány támogatásával valósulhatott meg. A küldöttek találkoztak és megbeszélést folytattak a keblitanáccsal. Koncz-Hunor János, Székelykeresztúr polgármestere is fogadta a küldöttséget a városházán. Délután ünnepi istentiszteletre került sor.

Az unitárius templom padjai zsúfolásig teltek, mindenki részese kívánt lenni a nem mindennapi eseménynek. Elsőként Csáki Levente, a Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör espere se szólott, imájában hálát adott a jó Istennek a találkozásért, a lelki feltöltődésért, a hitért és a reményért, amellyel bátran nézünk a jövő elébe.

A szószéki szolgálatot Kovács István püspök végezte. Ünnepi gondolatai alapjául 2Kir 23,1–4 és 2Pét 1,10 versét választotta, és a megújulás szükségességét hangsúlyozta: Isten azt várja tőlünk, hogy tisztán, szabadon kövessük Jézust. Ez a mi vallásunk, amelyet nagy egyházalapítónk hatalmas hittel és lelkesedéssel hagyott ránk, mint amilyen lelkesedéssel egykor Józsiás is odahívta Jeruzsálem népét és megalkotta újra a szövetséget, hogy Isten útján járjanak, az ő akaratát teljesítsék. Minden felekezetben időről időre szükség van egy-egy „nagytakarításra”, amely során olyan dokumentumok, bizonyítékok kerülnek elő, amelyekről mindaddig nem is tudtunk – fogalmazott az unitárius egyház vezetője. Kiemelte, a küldetés éve arra hív, hogy újra visszatérjünk Istenhez, és Jézus tanításainak tiszta követésével erősítsük meg közösségi életünket. „A küldetés évében a mi feladatunk visszatalálni Isten útjára, még amíg nem teljes a memóriavesztés, amíg még tudjuk, hogy milyen az ünnep, a közösség, milyen együtt jót cselekedni, megtanítani gyermekeinknek mindazt,

amit mi is egykor megtanultunk, és azt, hogy mekkora kincs ez a különösen felelősen ránk bízott unitárius vallás...” – mondta. Beszéde során azt is hangsúlyozta, hogy a gyülekezet lendületének megújítására is szükség van. „Keresztúr egy biztos helye megmaradásunknak, unitárius vallásunk egyik fellelővára, de addig kell felébredni és megfelelő döntéseket hozni, ameddig van erőnk, ameddig képesek vagyunk rá. Dönteni kell, vállalni kell, többet kell tenni, és ez az igazi küldetés, mert lelkünk romosodó repedéseiben ott az isteni törvény, a járható út” – zárta gondolatait az egyházfő.

A szószéki beszédet követően a helyi lelkész, Szabó Előd szólt a gyülekezetéhez. Elhangzott, hogy a püspöki vizitáció örömmel töltötte meg a gyülekezet életét. A lelkész kiemelte, bízik abban, hogy a vizitáció tagjai úgy érzik magukat, mint akik haza érkeztek, majd hozzátette: „Úgy érezzük most, hogy ez az alkalom ünnep azért is, mert mennyi minden jó, szép, áldásos dolog van a gyülekezetünkben, de ki mertük mondani mindazt, amiből hiány van, és azért is, mert meg tudtuk fogalmazni, hogy rengeteg feladatunk van még.”

A program egyházi és világi előjárók köszöntésével folytatódott, Pál Attila Csaba református esperes, Koncz Hunor-János, Székelykeresztúr polgármestere, majd Bíró Barna Botond, Hargita Megye Tanácsának elnöke szólalt fel.

A gyülekezet fiataljai és gyermekei közös zenés műsorral örvendeztették meg a jelenlévőket. Lőrinczi Lajos közügyigazgató ismertette a vizsgálószéki ellenőrzések eredményeit, majd Bartha Alpár, a gyülekezet másik lelkésze ajándékokat nyújtott át a vizitáció tagjainak. Az esemény végén a hagyományoknak megfelelően a püspök feltette azokat a kanonikus kérdéseket, amelyekre a gyülekezet elégedetten válaszolt.

Olvass még! – Két év Erasmus+ élményben és fejlődésben

LAKATOS SÁNDOR

Az olvasás örömet újra lehet éleszteni.

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium 2023 és 2025 között tapasztalhatta meg annak a kétéves Erasmus+ projektnek a hozadékát, amely a diákok olvasási szokásait és irodalomfogyasztási tapasztalásait gazdagította. A 2023-2-HU01-KA210-SCH-000185432 azonosítójú *Olvass még! – szövegértés fejlesztése határtalanul!* projekt gimnáziumunk és a budapesti Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnázium együttműködésében valósult meg.

A két intézmény közötti élő kapcsolat már másfél évtizedes múltra tekint vissza: számos, a magyar kormány által támogatott programban működünk együtt az elmúlt tizenöt évben, így az Erasmus+ projekt tulajdonképpen egy már élő testvériskolai együttműködés újabb mérföldköve lett, kiemelt ereje éppen ebben rejlett: a két iskola pedagógusai nem idegenként, hanem régi ismerősként, szakmai partnerként dolgoztak együtt két éven át. A budapesti fél részéről a projekt koordinációját Baranyai Mihály tanár, Székelykeresztúrról pedig Lakatos Sándor lelkes-igazgató látta el.

A projekt fő célkitűzése az olvasás megszerettetése, a diákok szövegértési képességeinek fejlesztése és a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítése volt. A Berde Mózes Unitárius Gimnázium részéről Ladó Orsolya Júlia és De-

meter Annabella magyartanárok biztosították a program szakmai hátterét, de kivitelezésében szerepet vállaltak Szombatfalvi Klára, Farkas Orsolya, Nemes Annamária tanárok is – akik odaadó munkával teljesítették ki a programot és aktívan vettek részt a műhelymunkákban, a nemzetközi tapasztalatcserében.

A projekt egyik népes eseménye egy budapesti találkozó volt, mely során a székelykeresztúri diákok negyvenfős csapata négy tanár kíséretében személyesen is ellátogatott a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnáziumba. A látogatók kiválasztása érdem alapján történt: a diákoknak előzetesen bizonyítani kellett érdeklődésüket és a közös munkára való nyitottságukat. Az eseményen a diákok bemutatták egymásnak az addig elkészült munkáikat, kőrösis és berdés tanulók együtt, vegyes csoportokban dolgoztak, közösen választottak egy-egy művet vagy részletet, amelyet újraértelmeztek. A látogatás programjában budapesti irodalmi séta is szerepelt, és a diákok a város olyan pontjait keresték fel, amelyek kapcsolódtak az olvasott művekhez vagy a könyvek hangulatához.

Ezáltal az irodalmi élmény konkrét térélménnyé válhatott.

A szállás, étkezés és a kísérőprogramok szervezésében helyi partnerek is szerepet vállaltak. Az eseményt az otthon maradó diákok a világhálón közzétett posztok alapján követhették.

A projekt másik kiemelt állomása a székelykeresztúri találkozó volt, amikor a budapesti diákok látogattak Erdélybe. A vendégek megismerkedtek az iskola épületével és történetével, a helyi unitárius és magyar nemzeti hagyományokkal, Székelykeresztúr és környéke kulturális örökségével. A látogatás fókuszába a március

15-i helyi ünnepség került – tudatosan. Székelykeresztúron a diákok azokkal a regényekkel és novellákkal foglalkoztak, amelyekben határhelyzetek, kisebbség-többség viszonya, generációs feszültségek és az identitás kérdései jelennek meg. A vegyes csoportokban végzett munka segített abban, hogy a diákok meghallják egymás tapasztalatait: mit jelent magyar diáknak lenni Budapesten, és mit jelent magyarnak, unitáriusnak lenni Székelyföldön. A székelykeresztúri program több közös kirándulást is tartalmazott, itt a hangsúly azon volt, hogy a vendégek személyesen is megtapasztalják a vidék hangulatát, a közösség vendégszeretetét és azt a közeget, amelyben a berdés diákok olvasási élményei születnek.

2025 májusában a budapesti tanárok dr. Hicz János tankerületi igazgató és Kuli Ferenc gimnáziumi igazgató vezetésével Székelykeresztúrra látogattak. A tanári küldöttség részt vett a székelykeresztúri gimnázium ballagási ünnepélyén, ahol a tankerületi igazgató köszöntötte a székelykeresztúri iskola legnépesebb rendezvényének közönségét.

A két év szakmai munkájának csúcspontja és lezárása 2025. október 22–25. között valósult meg Budapesten, a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola és Gimnázium vendéglátásában. A záróprogram szervezéséért és szakmai ívéért Baranyai Mihály tanár felelt. A találkozó négy napja tartalmas műhelymunkákkal telt: a részt vevő pedagógusok áttekintették az elmúlt két év tapasztalatait, elemezték a kipróbált olvasásfejlesztő módszereket, megosztották jó gyakorlataikat és közösen fogalmazták meg azokat a további fejlesztési irányokat, amelyek a jövőben

is segíthetnek a diákok motiválásában. A beszélgetéseket kötetlenebb programok is kísérték. Az együtt töltött napok nemcsak a szakmaiságot, hanem a partneri viszony emberi oldalát is megerősítették.

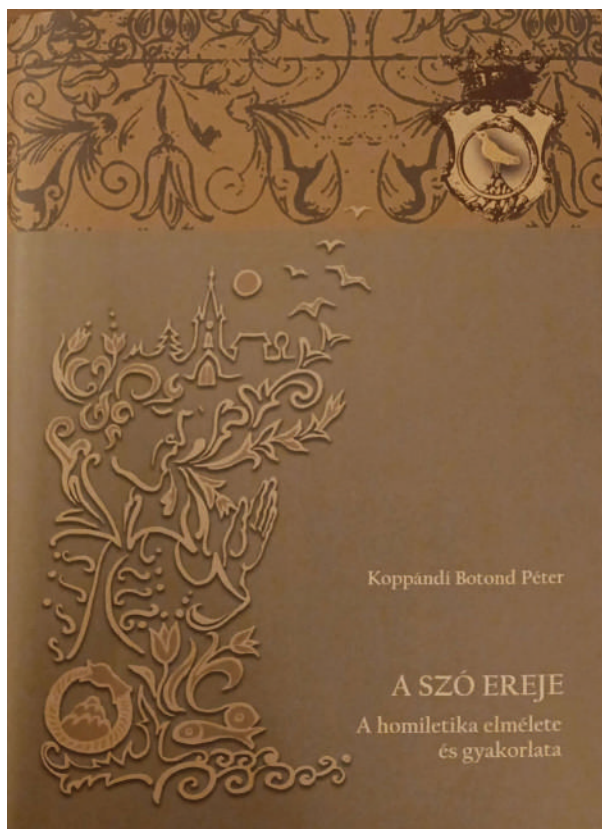
Az *Olvasni jó!* projekt két éve alatt a két iskola pedagógusai számos közös műhelymunkát tartottak, bemutatóórákon vettek részt, digitális olvasásfejlesztő eszközöket próbáltak ki és új pedagógiai megközelítéseket építettek be saját óráikba. Összesen nyolc pedagógus vett részt személyesen a mobilitási programokban és a diákprogramokkal együtt mintegy kilencven tanuló kapcsolódott be a projekt tevékenységeibe. Mindezt az iskola honlapjára és a közösségi oldalakra feltöltött beszámolók, fotók és plakátok is bizonyítják, amelyek nemcsak dokumentálják, hanem meg is örökítik azt a lelkesedést, amely a két év munkáját jellemezte.

A kétéves Erasmus+ program valódi bizonyítéka annak, hogy az olvasás örömét újra lehet éleszteni és a diákok számára élményalapúvá lehet tenni. A két intézmény több mint egy évtizedes testvériskolai kapcsolata új lendületet kapott, és az együttműködés már most alapot teremt a jövőbeli Erasmus+ projektekhez is. Az *Olvasni jó!* így nem csupán egy projekt címe marad, hanem olyan élményé, amely két közösséget is közelebb hozott egymáshoz – a könyvek segítségével. A tanárok beszámolóit alapján javult a diákok szövegértési teljesítménye, bátrabban és tudatosabban használják a digitális eszközöket tanulásra, erősödött a nyilvános szerepléshez szükséges önbizalom, az olvasás nem (csak) iskolai kötelezettséggé, hanem közös élménnyé vált. A projekt során létrejött digitális anyagok, videók, illusztrációk, dramatizált jelenetek mindkét intézményben továbblépési alapot jelentenek más tantárgyak számára is.

A Berde Mózes Unitárius Gimnázium számára ez a projekt mérföldkő: bizonyíték arra, hogy az iskola képes nemzetközi szinten is színvonalas, diákbarát és innovatív programokat megvalósítani. Az *Olvas még!* kettős üzenet: egyrészt a könyvek felé, másrészt egymás felé irányuló nyitottságra hívta a fiatalokat – határokon innen és túl.

Erasmus+

A szó ereje – Koppándi Botond Péter lelkész, teológiai tanár kiváló címet talált legújabb kötetének, amely 2025-ben jelent meg a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet és a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete közös kiadásában.

A homiletika elméleti és gyakorlati kérdéseit taglaló könyv első felében a homiletika, a retorika és a szónoki beszéd történetét, célját és mai használatát részletezi, míg a második felében számos érdekes kérdésre igyekszik választ adni, mint amilyenek a mi a prédikálás, tanulható-e, ki prédikál kinek és mit, hogyan írjunk prédikációt, miként prédikáljunk.

Bár első látásra a szűkebb szakma, a lelkészek és a teológiai hallgatók érdeklődhetnek igazán e könyv iránt, esetleg azok, akiket a szónoki beszéd, a meggyőzés művészete érdekel, de talán másnak is érdemes azt kézbe venni, leendő teológusoknak és mindazoknak, akinek hivatása a szó erejében, művelésében rejtőzik, és ahol a ki-mondott szó „sohasem lehet blabla”.

| U. K.

Demeter Sándor Lóránd lelkész legújabb kötete *Vigasztaló* címmel látott napvilágot 2025-ben. Már számos helyen és unitárius egyházközsgben bemutatásra került ugyan, de érdemesnek tartjuk azt olvasóink figyelmébe is ajánlani.

Ebben a könyvben olyan történetekkel ismerkedhetünk meg, amelyek emberi sorsok, küzdelmek, örömek és bánatok hordozói, ahogy a szerző is fogalmaz: „temetési prédikációimat rendszerezve azon töprengtem, hogy mi legyen a sorsuk? A hozzátartozókon kívül kinek lehet értékes egy temetési prédikáció írott szövege? Minden szertartásnál emlékeztetem magam arra, hogy a család és az elhunyt méltósága mindenek előtt a legfontosabb, és tudatosan keresem minden életben az egyedi, értéket hordozó történeteket.”

Kötetbe rendezve az egyházi beszédek már nem csak a halottját sirató és gyászoló, vigasztalásra szorulóhoz szólnak. A mi lelkünk is számtalan élethelyzetben szorul vigasztalásra, és vigasztalódásunkban e könyv által olyan gondolatokkal találkozhatunk, amelyek megerősíthetnek, segíthetnek az elmúlás kérdésének megértésében.

| U. K.

Kávézunk egyet?

RÁCZ NORBERT ZSOLT

A közösségi lét az ember számára létkérdés.

Boldog új évet kívánok az *Unitárius Közlöny* minden olvasójának és munkatársának! Bár lényegében semmi sem változik december 31. és január elseje között, mégis van annak egy sajátos jelentősége, amikor az esztendő első alkalmi eseményei megtörténnek. Az első idei lapszám is ilyen, illő tehát, hogy valami olyan kérdéssel foglalkozzunk, amely alkalmas, találó és fontos, az egész évünket megalapozó lehet. Ennek jegyében kerestem én is megfelelő témát, amiről fontosnak tűnik szólni, s amivel érdemes foglalkozni, ez ebben az évben a közösségek megőrzése.

Úgy gondolom, jelenünk egyik leginkább veszélyeztetett értéke a közösség. Meglepőnek tűnhet, hiszen soha ennyi találkozási lehetőség és kommunikációs forma nem létezett, mint ma. Ennek ellenére, a folyamatos beszéd és a világ falunyivá zsugorodása közben lassan elfelejtjük, mit is jelent valóban közösségben létezni. Ennek számos oka van, de kiemelem elsősorban azt a tényt, hogy kiveszett e korból a hitelesség fogalma. E tulajdonság – a hitelesség – önazonosságot jelent, más szavakkal azt, hogy a dolgok, a szavak, az emberek pont azok, amit mutatnak. Az önazonosság vagy hitelesség azt jelenti, hogy amit látunk, az van. Nincs hátsó szándék, rejtett indok, nincs szélhámos, megtévesztés, hanem egyenes, őszinte megmutatkozás van.

Az egész talán azzal kezdődött, hogy valamikor a huszadik század derekán piaccá változott a világunk. A gazdasági keretrendszer értékei és pó-

lusai váltak dominánssá. Világunkat a piac fogalmaival kezdtük leírni, viszonyainkat az üzleti szféra szabályai rendezték. A liberális piac véráramlása a termelés. Szívverése a vásárlás, a fogyasztás. A piac termel és fogyaszt. Ez a ritmusa. A fogyasztás fokozásában (hiszen csak ezáltal fokozható a termelés) egyre hangsúlyosabb szerepet kapott a reklám, a marketing. Emenek kezdetben egyszerűen az volt a szerepe, hogy ismertté tegye az adott terméket, hadd tudjon róla minél több ember. Hamarosan kiderült, hogy ez az új csodafegyver sokkal többre is képes. Nemcsak ismeretséget hoz, hanem arra is képes, hogy előnyösebb oldalát mutassa meg egy-egy dolognak. A marketing lassan elkezdte alkalmazni mindazt, amit a tudomány gondosan előbányászott az emberi természettel kapcsolatban. Felhasználta a pszichológia, az orvostudomány, a szociológia és a technológia megannyi vívmányát, oly sikeresen, hogy immár a hasznavehetetlent is képes volt eladni.

Ha mindent el lehet adni, akkor már nem számít a minőség, mert ez már nem elvárt kritérium. A piacon minden elfér, ha pedig valamiről kiderül, hogy értéktelen és használhatatlan, vagy egyszerűen gyenge, sebj, megvesszük a másikat, a következőt. Ez vezetett el az úgynevezett fogyasztói társadalomhoz, ahol a dolgok valódi értékének immár nincs hangsúlya, fontossága. A cipő, a hűtő, az autó, a ház immár nem attól értékes, hogy időtálló, a szakma legmagasabb kritériumai szerint létrehozott árucikk, hanem attól, hogy milyen márkájú, illetve mennyire felel meg néhány jól bevált közhelynek (pl. annak, hogy ami újabb, az jobb egyben).

E fogyasztói szemlélet átszivárgott a tárgyak és a reklám területéről a közéletbe is. Minek kidolgozni alapos, jól megtervezett gazdasági stratégiákat, minek foglalkozni komoly és hiteles önbemutatással, ha az emberek a hangosabbnak, s néhány jól irányzott szlogennek is bedőlnek. Minek észérv, amikor arra már senki sem figyel...

Mindezt teljessé tette az elmúlt évek rohamosan fejlődő mesterséges intelligenciája. Ma már

szinte megkülönböztethetetlen egy mesterséges létrehozott kép vagy videó egy eredeti felvételtől. Immár semmiről sem mondható el, hogy igazi. Bármi lehet csalás. Nemcsak a cipő, a hűtő vagy az autó, hanem a közszereplő, a népvezér, a kampány, a háború és béke is mind potenciálisan mesterséges. Hátterében pedig e piaclogikából sarjadó rút szemlélet kandikál mireánk.

Ilyen körülmények között az embernek immár elfogy a bizalma.

Semmiben sem lehetünk biztosak, a dolgok, tárgyak, emberek pedig csak arra jók, hogy használjuk őket egy darabig, majd vessük el. Ugyanúgy, mint a cipőt, tévét, influenzszert. Sőt, ha immár semminek az önazonosságában sem lehetünk biztosak, akkor jobban tesszük, ha elvonulunk egy biztos, kicsi szellemi szigetre, és onnan nézzük a héthatár minden oldaláról felénk áradó megannyi információt. Ez a szemlélet viszont távolságtartó, sztoikus hozzáállással egészül ki. Tudjuk, hogy abból, amit látunk, semmi sem igaz igazán. Csak a fogyasztásnak különböző szintjei vannak.

Az önkéntes szellemi száműzetésbe vonuló ember, aki immár semmiben és senkiben sem bíz, nem hajlandó az önátadásra, mert fél, hogy az őt szólító akármi csak egy újabb okosan kidolgozott szélhámosság, legyen az ideológia, szerelem, klub vagy kapcsolat. Semmibe sem tudunk igazán hinni, és ez azzal jár, hogy a kommunikációs lehetőségek fénykorában az ember teljesen magányossá válik.

E helyzetnek egyetlen kulcsát látom: a kis közösségek megővását és erősítését. Először újra meg kell tanuljunk valóban közösségben élni, ami nem azt jelenti, hogy a másiktól akarok valamit, hanem egyszerűen jó nekem vele, mellette lenni, mert talál a világlátásunk, közös értékeink, céljaink vannak, vagy összekötnek megmagyarázhatatlan kötelékek, mint a barátság, a szerelem, a vér, a világlátás. A közösségben élő ember nem akar a mellette levőtől semmit. Nem használni akarja, hanem vele együtt akar lenni. Pont, mint a családban, ahol csendes délutánokon csak úgy, beszélgetünk a szeretteinkkel. Vagy mint amikor kávézunk egyet egy kedves, jó baráttal. Nincs hátsó szándék, nincs kizsákmányolás, nincs marketing, nincs piac, nem kell másnak mutatnunk magunkat, mint

amilyenek vagyunk, hanem önazonosan, azaz hitelesen létezőnk egymásnak, egymásért. Nyilván, ha a másiknak szüksége van rám, akkor egyből ott termek, hogy segítek, nem a köszönetéért vagy valamilyen fizetségért, hanem azért, mert kötelességemnek, magától értetődő viselkedésnek tűnik.

A közösségi lét az ember számára létkérdés. Nélküle dehumanizálódunk, elveszítjük az emberségünket. Éppen ezért a közösségi lét hiteles formáinak megőrzése húsba vágó jelentőségű kérdés. Olyan kisközösségek léte, mint a gyülekezet, annak körei, csoportjai, a faluközösség, a baráti társaság, a család nem úri huncutság vagy divatja múlt affektáció, hanem létkérdés. Sajnos mindezeket ma csak és kizárólag tudatosan lehet megővni, komoly odafigyeléssel és munkával. De ha e munkát nem végezzük el, akkor többet veszítünk, mint gondolnánk. Így hát legyen ez az esztendő a közösségi lét éve. Az egyházunk által meghirdetett küldetés témáját ragadjuk meg a közösségeink megőrzése által, s tudatosan, odafigyelve, dolgozva őrizzük meg az önazonosságnak még létező morzsáit. Például azáltal, hogy telefonunk, okosóránk kikapcsoljuk és meghívunk valakit kávézni.

Vincent van Gogh: Kávézó terasza este (1888)

Csodák kulcstartón és emberi tettekben

A kulcscsomómon két kulcstartó van. Az egyik egy Harry Potter-figura, a másik a Gondviselés Segélyszervezet logója. Mindkettő kicsit más megközelítésből, de ugyanazt a jelentést hordozza számomra: a csodát.

A segélyszervezet révén már többször átéltem ezt a jelenséget. Legutóbb épp a napokban, alig egy hónappal karácsony előtt. Néhány éve az ünnepek közeledtével jótékonsági akció zajlik, amelyben önkéntesek kis csapata budapesti és vidéki boltokban tartós élelmiszert, tisztító- és tisztálkodási szereket gyűjt rászoruló családoknak.

Büszke vagyok rá, hogy a fiaim, a barátaik és a Pájer György által vezetett tavalyi kalákaprogramban részt vett társaim közül is többen csatlakoztak a programhoz. Végtelen örömmel tölt el az emberek hozzáállása, a rengeteg adomány, amit kaptunk. Egy hétvége alatt sikerült 1,8 millió forintnak megfelelő felajánlást összegyűjteni, és most előttünk áll még egy meghirdetett hétvége. Nagyon sok család ünnepét varázsolhatjuk ezzel szebbé, és még csak magyalfából készült pálca sem kellett hozzá. Köszönettel tartozom Darkó Katusnak és férjének, Attilának, Pájer Györgynek, az önkénteseknek és minden segítő szándékú embernek!

„Legyünk hát jobbak, s higgyünk rendületlen,
S ne csak így decemberben.”
(Juhász Gyula: *Karácsony felé*)

| LISKA BEA

Adventi vásár a Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban

A Berde Mózes Unitárius Gimnázium idei adventi vására ismét meghitt, örömteli és közösségépítő alkalom volt. Idén is a Gondviselés Segélyszervezet sérült fiataljaival vettünk részt a vásáron, akikkel hetek óta nagy izgalommal készültünk erre a napra. A standunkon karácsonyi díszeket, dekorációkat és apró ajándékokat kínáltunk – mindez a fiatalokkal közösen, szeretettel és sok-sok munkával készült, saját kezűleg. A vásár különlegessége: személyesen találkozhatunk

mindazokkal, akik mosollyal, kedves szóval vagy vásárlásukkal támogatják közösségünket. Ezek a találkozások erőt adnak, valódi ünnepi hangulatot teremtenek, és megmutatják, milyen sokat jelent a befogadó, támogató közösség.

A vásáron befolyt összegből szoktuk fedezni a néptáncoktatás költségeit is. Az adventi vásár idén is bebizonyította, mennyire értékes a közös munka, az együtt megélt élmények és az egymás felé forduló szeretet. Köszönjük mindenkinek, aki jelenlétével, vásárlásával vagy biztató szavaival hozzájárult ehhez a csodás ünnepi naphoz. Községünk ereje abból fakad, hogy együtt építjük – lélekből, szeretetből, egymásra figyelve.

| DEÁK RÉKA

Januári reménység

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

Öröm emlékezni a sok szép találkozásra.

A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővítködjetek a reménységben, a szentlélek ereje által. (Róm 15,13)

Az idő sodrásában most, évek határmezsgyéjén, megállunk egy pillanatra, visszatekintünk és ugyanakkor előre nézünk. Megköszönjük a jó Istennek, hogy a mögöttünk lévő évben is megtartott bennünket, és itt lehetünk. Öröm emlékezni a sok szép találkozásra és közösségi élményre, amelyben részünk volt! A jövő felé tekintve pedig keressük azt az erőforrást, amelyből töltezhetünk és reményt meríthetünk az új esztendőben. Jó érzés számunkra, hogy gondviselő Istenünknel mindig rátalálhatunk erre a forrásra, imáinkban nála mindig vigaszt, megnyugvást és további erőt kapunk életünk feladatainak folytatásához!

Az UNOSZ szervezeti és működési életéről elmondható, hogy minden egyházi eseményen önkéntesen segítenek asszonyaink a szervezésben. A nőszövetségekben bibliaórákat tartottak, előadókat hívtak egészségügyi, gyógy- és fűszernövényi, gasztronómiai, történelmi, kultúrtörténeti, irodalmi, könyvismertető és egyéb témákban. Megünnepezték a nemzetközi nőnapot, több helyütt együttléttel. Megszervezték – önállóan vagy ökumenikusan – a nők világimanapját, amikor a Cook-szigeteki nőkért imádkoztak, az általuk összeállított liturgiát vagy az unitárius lelkésznek által készített kisfilmet felhasználva.

A templomok, gyülekezeti termek és környékük, illetve temetők takarítása, rendben tartása gyakran nekik is köszönhető.

Az év legkiemelkedőbb eseménye az augusztus 30-án, Székelyszentmihályon megszervezett országos konferencia és közgyűlés volt. A résztvevők a lókodi idők otthonának adományoztak, és az alsóboldogfalvi templom javításához is hozzájárultak. Köszönjük nemeslelkűségüket!

Nőszövetségi kör közgyűléseinket Alsófelsőszentmihályon, Ravában, Küküllődombón, Gagyban, Homoródjánosfalván és Sepsiszentkírályon tartottuk. Köszönjük a vendégfogadást a szervezőknek!

Szeretettel őrizzük szívünkben azoknak emlékét, akik már az égi honban pihennek.

Hasonló tervekkel indulunk az idén is, bízva abban, hogy hűséggel és odaadással szolgáló nőtestvéreink jó szívvel válladják majd a szervezési feladatokat, hiszen mindig példaadó áldozatkészséggel állnak az egyházközségek és a nőszövetségek ügye mellé! E helyen is hálásan köszönjük mindenkinek a tetteiben is megnyilvánuló szolgáló szeretetét!

Hálás szívvel köszönjük meg szerető Atyánknak, hogy munkánkban megsegít és erőt ad, hogy azt elvégezhessük. Nála megtaláljuk a belső örömet és békességet, ha hozzá fordulunk! Reménykedünk abban és hisszük, hogy az idén is megsegít és több lélekemelő találkozásban lesz részünk! Isten gazdag áldása, szeretete mindenkor töltse be mindannyiunk életét!

Újévi egyletlevél

SZÉLES LÁSZLÓ

*Szóljon ez az év
arról, hogy meg-
ismerjük egy-
mást!*

Kedves Fiatalok! Szeretünk ilyenkor éveink kép-
zelt határain értékelni, fogadkozni, ígérni, talán
remélni is. Szeretünk „tisztá lapot” képzelni,
amelyre bármit lehet írni, aminek betöltése
egyedül rajtunk áll. Az agyonfirkált, tisztának
jóindulattal sem mondható lapjainkat eltesszük
emlékbe, talán eltűzeljük bánatunkban, talán
nosztalgiával tanulmányozzuk és falainkra ra-
gasztjuk.

Milyen a ti lapotok? Az enyém gyűrött, pár cipő-
nyom formájú tusnádfürdői porára által kere-
tezett „levél”. Milyen a ti leveletek? Ejtettétek-e
sárba, öntöttétek-e le minél színesebb és cukro-
sabb lötytyökkel? Olvasta-e valaki, s ha igen, ő
milyen nyomot hagyott rajta? Kezdtetek-e mély
levegővételek között új lapokat gügye rajzokkal
vagy komoly hangvétellű, tudós okoskodások-
kal? Ha most nem is értékeljük az elmúlt eszten-
dő által alkotott levelet, biztos vagyok benne,
hogy egyszer bánni fogjuk, ha keressük, de „fil-
léses emlékeink” zűrzavarában nem találjuk.

Nem fontos ez a levél, amellyel önkényesen em-
lékeinket akarom ábrázolni. Nem fontos, mert
nem vittünk véghez csodákat, tettünk ezt-azt,
de valljuk be, semmi rendkívülit. Nem fontos ez
a levél, nem fontos ez az év... Csak annyira, mint
bármely másik, valaha írt levél, bármely másik
valaha leélt év, vagy épp mérhetetlenül, utánoz-
hatatlanul, megismételhetetlenül jelentős.

2026-ban még nem tudom mit fogunk tenni, mi-
lyen lesz a hangulat, mi lesz a jövőben felidézhe-
tő vörös fonal. De az biztos, hogy pont annyira
fontos lesz, mint azon emlékek, amik fölött most
édes (vagy épp keserű) a visszaemlékezés. Pont
annyira fog rólunk szólni, amennyire mi akar-
juk. Biztosan nem lesz könnyű, hisz nehézsé-
gekkel mindig is találkoztunk, de biztosan nem
lesz megoldhatatlan.

Szerintem nem kezdhünk tiszta lappal. Ha
piszkos is, tépett is, agyontaposott is, ha úgy is
gondoljuk, hogy nem fér már rá semmi, akkor is
a miénk, és tovább fogjuk írni, firkálni, kottázni.
Olyan ez a levél, mint Esterházy Péter másolata
Ottlik Géza *Iskola a határon*-járól (keresetek rá,
mert menő). Látszólag értelmezhetetlen kusza-
ság. Írtuk és írjuk életünk minden megfogal-
mazhatatlan, kimondhatatlan, de gyönyörű be-
szédével. Írtuk és írjuk a címzetteknek, Istennek,
aki már rég ismer minket színről színre, és em-
bertársainknak, akik talán meg akarnak ismer-
ni. Hát szóljon ez az év arról, hogy megismerjük
egymást és azt, aki minket összeköt türelemmel,
kíváncsisággal, azzal a fiatalos, naiv derűvel,
amit oly sokan irigyelnek tőlünk.

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet elnöksége

Egyházunk hírei

Az Országházban szervezett konferenciával zárult a Kriza János-émlékév

November 11-én a Magyar Országház Delegációs terme adott méltó helyszínt a Kriza János-émlékév ünnepélyes zárókonferenciájának, amelyet a Magyar Unitárius Egyház és a Kisebbségekért – Pro Minoritate Alapítvány szervezett. A Kriza János unitárius püspök, teológus és néprajzkutató halálának 150. évfordulóját ünneplő eseményen a nyitóáthítatot Fekete Levente nagyajtai, Lakatos Sándor székelykeresztúri és Rácz Norbert Zsolt kolozsvári lelkészek végezték. Köszöntőt mondott Fazekas Sándor, az Országgyűlés alelnöke; Jakab Albert Zsolt, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke, valamint Kriza János, a Magyarországi Egyházkerület püspöki helynöke.

Fotó: Barabási Örs

A konferencia előadói – köztük Kovács István püspök, Németh Zsolt, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke, Kriza Ildikó és Szakál Anna néprajzkutatók, Szabó Előd és Rácz Norbert Zsolt unitárius lelkészek, Lakatos Sándor iskolaigazgató, Pozsony Ferenc akadémikus és Kelemen László, a Hagyományok Háza főigazgatója – Kriza János teológiai, néprajzi és kulturális örökségét mutatták be. Előadásaik rávilágítottak arra, hogy a *Vadrózsák* gyűjtemény, a népköltészeti hálózatok feltárása, Kriza teológiai és püspöki munkássága máig meghatározó.

Az ünnepi alkalmat Sorbán Enikő népdalénekes szolgálata és a Marosán Csaba színművész előadásában elhangzott *Kriza 150 – Felolvasószínház* műsora tette teljessé.

Lelkeszi értekezletet tartottak Árkoson

November közepén Árkos adott otthont a Háromszéki Egyházkör IV. évnegyedi lelkeszi értekezletének. A találkozót rövid megnyitóval indult, majd Tatár Ágnes Tekla úrmösi lelkész tartott bibliamagyarázatot. *Az elveszett juh nyomában: egyházi élet a szórványban* című előadásában Koppándi Zoltán Attila szórványreferens, komjátszegi unitárius lelkész osztotta meg tapasztalatait és meglátásait. *Már a jövő sem a régi... – avagy egy lehetséges stratégia tükrében* címmel Ferenczi Zoltán Sámuel egyházköri felügyelőgondnok beszélt közösségünk stratégiai irányairól. A résztvevőket Fodor Tamás, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának konzulja is köszöntötte. A nap jó alkalmat teremtett a beszélgetésre és a lelkeszi közösség erősítésére.

Lelki ünnep a Kis-Küküllő mentén: püspöki vizitáció Szőkefalván

November 16-án Szőkefalván Kovács István püspök és a vizitációs küldöttség felmérte a gyülekezet hitéletét, közösségi erejét és az egyházi épületek állapotát. Besenyei András gondnok idézte fel a több mint hétszáz éves település történetét, Paget János angol mecénás szerepét, Újfalvy Krisztina verselő emlékét. A vizitáció Vámosudvarhely és Küküllőszéplak leányegyházközségeire is kiterjedt.

A küldöttséget Balog Elemér polgármester fogadta, aki a község fejlődéséről és terveiről számolt be. A délutáni istentiszteleten Márkos Hunor Elemér esperes mondott imát. Kovács István püspök igehirdetésében a bibliai „Ne félj, mert én veled vagyok” üzenetével bátorította a közösséget. A testvérfelkezesetek részéről Nagy Ferenc református lelkipásztor és György István római katolikus plébános osztották meg gondolataikat, hangsúlyozva a helyi ökumenikus együttműködés erejét. A vizitáció ünnepét a gyülekezet gyermekei tették bensőségesse. A közgyűlésen Szabó László hivatalvezető ismertette a megállapításokat, majd a kanonikus kérdések és az emléklapok átadása következett. Szász Tünde helyi lelkész köszöntötte a résztvevőket és kifejezte a közösség háláját. A nap szeretetvendégséggel zárult, amely tovább erősítette a szőkefalvi gyülekezet lelki egységét és a vizitáció közösségépítő erejét.

Késő őszi közös lelkészi értekezlet Bencédben

A Székelyudvarhelyi és Székelykeresztúri Egyházkörök közös, IV. évnegyedi lelkészi értekezlete november 18-án a nemrégiben felavatott Székely István Ifjúsági Központban, Bencédben

bensőséges lelki és szakmai együttlétet kínált a jelen lévő lelkészeknek és vendégeknek. A nap zenés áhítattal és bibliamagyarázattal indult Lőrinczi Eszter abásfalvi és Buzogány Csoma István szentivánlaborfalvi lelkész közreműködésével. A köszöntők után *Az elveszett juh nyomában* címmel Koppándi Zoltán szórványreferens, komjátszegi unitárius lelkész osztotta meg tapasztalatait és meglátásait a szórványközösségek lelki gondozásáról. *Forrás a küszöb előtt* című előadásában Buzogány Csoma István mutatta be legújabb zenei anyagát. A nap közös ebéddel, kötetlen beszélgetésekkel zárult.

Hálaadás Pálfi Dénes sinfalvi lelkész több mint negyvenéves szolgálatáért

Sinfalva közössége ünnepi istentiszteleten búcsúztatta el nyugalomba vonuló lelkipásztorát, Pálfi Dénest, aki több mint négy évtizeden át szolgált a hűséggel a gyülekezetet. Az alkalmon Csécs Márton Lőrinc esperes tolmácsolta Kovács István püspök köszöntőlevelét, majd Pálfi Dénes prédikációjában életútjára és a szolgálat áldásaira tekintett vissza. A szószéki szolgálatot András Benedek főjegyző végezte, a köszöntők sorában pedig Fodor László gondnok, Balázs Zsuzsanna, a nőszövetség képviselője fejezték ki hálájukat a lelkész és felesége, Ildikó sokrétű munkájáért.

A lelkészközösség részéről Józsa István Lajos tordai, Mésző gyülekezetének nevében pedig Bálint Róbert Zoltán lelkész köszöntötte Pálfi Dénest, aki szerénységével, igemagyarázataival és csendes közösségépítő jelenlétével maradandó nyomot hagyott szolgálati helyein. Méltatták azt is, hogy az egyház egyik legtermékenyebb

beszédírójaként prédikációi hosszú éveken át teológusnemzedékeket segítettek. A kultúrotthonban Chifor Cornel Vasile polgármester is köszöntötte a jelenlévőket.

Küldetésben megerősödve – beszámoló az egyetemes gondnoki találkozóról

A Magyar Unitárius Egyház idei egyetemes gondnoki találkozóját Székelykeresztúron és Sós-kúton tartotta. A pénteki megnyitó istentiszteletén Csáki Levente esperes hirdetett igét, Kovács István püspök a küldetés évére utalva hangsúlyozta, hogy közösségeink megtartása a hitből fakadó határozottságon és felelősségen múlik. Kolumbán Gábor volt főgondnok átfogó előadásban mutatta be a gondnoki tisztség lényegét, feladatait és közösségmegtartó szerepét.

A találkozó második napján Sós-kúton négy műhelymunka zajlott: közösségépítés (Burus Endre), gyülekezeti munkamegosztás (Orbán Árpád, Tódor Vendel), gazdálkodási jó gyakorlatok (Szabó Zoltán Győző), illetve a gondnoki szolgálat megerősítésének és a transzparens közösségvezetés kérdései (Fodor Dorottya, Iszlay László). A záró előadásban Bálint Róbert Zoltán a népszámlálási adatok tükrében mutatta be az unitárius közösség helyzetét és megújulási lehetőségeit. A találkozót Koppándi Júlia missziói előadótanácsos és András Benedek főjegyző zárta le, kiemelve: a gondnoki tisztség nem csupán szervezési feladat, hanem olyan küldetés, amely az egyház jelenét és jövőjét egyaránt építi.

„Ahol a te kincsed, ott a te szíved is” – Lelkészbeiktatás Nyomáton

November 22-én a Maros megyei Nyomáton lelkészbeiktató istentiszteletre került sor a több évszázados unitárius templomban. Pavelka Attila mintegy másfél éve végzi a nyomáti gyülekezet lelkészi szolgálatát, ennek ünnepélyes megerősítését tartották meg most – a gyülekezet szeretetteljes szervezésében.

Hasonló alkalomra több mint öt évtizede nem volt példa a településen. A szószéki beszéd alapján a Máté evangéliuma szolgált.

Pavelka Attila gondolatai a szív és a kincs kapcsolatát járták körül, visszatekintve a gyülekezet múltjára, és előre, a közösséget váró lehetőségekre és feladatokra.

Egyetemes gondnoki találkozó

A helyi gyermekek – Török Ákos, Kovács Anita és Pap Ivett – Cseh Edit Zsuzsánna irányításával verset mondtak. Kolozsvári Boróka és Kolozsvári Kincső Váradi Imre énekvezér gitárkíséretében énekelt. Czikó Júlia marosvásárhelyi színművész verset mondott, az ünnep fényét pedig a Bernády-kórus előadása tette teljessé.

Az egyházközség részéről Cseh József gondnok és Vajda Ibolya nőszövetségi elnök szólt, a Marosi Unitárius Egyházkör és az évfolyamtársak nevében pedig Fazakas Lajos Levente esperes üdvözölte a beiktatott lelkészt.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségét Kecskés Csaba, a marosvásárhely-kövesdombi gyülekezet lelkésze képviselte, míg a testvérelekezetek és a kórházlelkészek részéről Nagy Norbert-Levente nyomáti református lelkész és Lakatos Gabriella marosvásárhelyi református kórházlelkész mondtak köszöntést.

Pavelka Attila 2000-ben fejezte be teológiai tanulmányait. Egy évig levéltárban dolgozott, majd Magyarzsákon, később Szentháromságon szolgált, ezt követően kezdte meg kórházlelkészi tevékenységét. A marosvásárhelyi kórházlelkészi szolgálatot a továbbiakban is folytatja a Nyárádszentlászló-Nyomáti Unitárius Társegyházközség lelkészeként végzett feladatai mellett.

Adománygyűjtés a peštszentlőrinci parókia felépítésére

A Magyar Unitárius Egyház vezetése adománygyűjtést hirdet a Peštszentlőrinci Unitárius Egyházközség új parókijának megépítésére. A peštszentlőrinci gyülekezetet a trianoni döntés után Erdélyből elmenekült unitáriusok alapították. Az egykori lelkészlakást az 1970-es években bontották le, pótlására pedig mindeddig nem nyílt lehetőség.

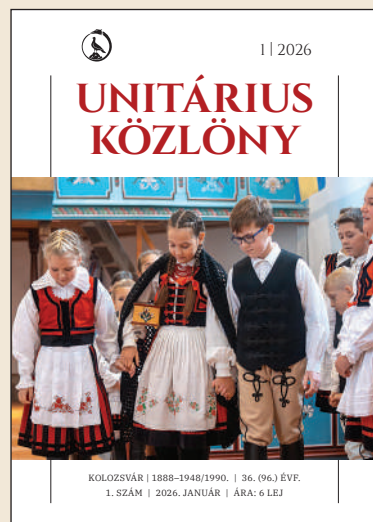
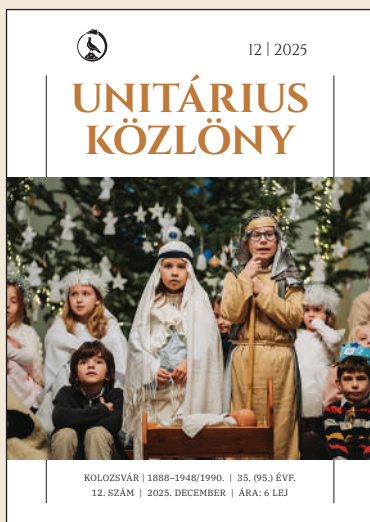
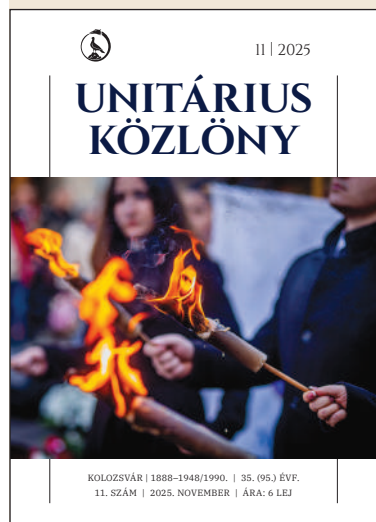
A 2019–2022 között megújult templom ma méltó otthona a közösségi életnek, ám a 2024-ben szolgálatba lépett lelképásztor számára hagyományaink szerint elengedhetetlen a templom közelében lévő szolgálati lakás. A beruházás 155 millió forintba kerül, ami meghaladja a gyülekezet teherbírását, ezért az egyház téglajegyek kibocsátásával közösségi gyűjtést indít. Cél a költségek legalább 10%-ának közös előteremtése.

Adományozni 2026. február 28-ig lehet készpénzben az esperesi hivatalokban vagy banki átutalással: RO85BTRLRONCRTOT054F6E05 (RON), kedvezményezett: *Episcopia Unitariană*, megjegyzés: *peštszentlőrinci parókia*. A 2500 RON / 200 000 Ft feletti támogatók nevét – hozzájárulás esetén – emléktáblán örökítjük meg.

Valósítsuk meg együtt a peštszentlőrinci gyülekezet régi álmát!

Legyen Ön is előfizető!

Amennyiben szeretné, hogy Önhöz is eljusson a megújult *Unitárius Közlöny*, jelezze kérését a területileg illetékes lelkészi hivatalban 2026. február 1-ig.

Barangoló Isten országában

SZOMBATFALVI ETELKA

Kedves Gyermekek!

2026-ot írunk, és ahogy elkezdődik az új év, sok-sok izgalmas dolog vár ránk. Egy teljes év 365 napból áll – ez 52 teljes hét meg egy nap. Ilyenkor sokan elgondolkodnak azon, mit szeretnének ebben az évben megtanulni vagy jobban csinálni.

Ti gondoltatok már arra, hogy miben szeretnétek ügyesebbek lenni? Mi az, amiről nem csupán álmodoztok, hanem terveket szőve meg is valósítjátok?

Azért azt elárulom, hogy ehhez nem kell mindig szilveszter éjszakáját, az új évet várni, bár ez szép, közös ünnepe az idő múlásának.

Januárban a bibliai textus kifejezést ajánlom figyelmetekbe, ami olyan bibliai részt, idézetet jelent, amit leggyakrabban prédikációk alapjául választanak. A szó a latin *texere* (szőni) igéből ered. A bibliai textusok is kisebb-nagyobb szövegrészek, amelyekből gazdag történet, üzenet rajzolódik ki.

Feladatok

1. Keresd meg és írd ki magadnak a kedvenc bibliai textusodat! Ez legyen számodra az idei év üzenete, mottója!

.....

.....

.....

.....

.....

2. Írd le röviden, hogy:

a. Miért vagy hálás?

.....

.....

b. Miben szeretnél fejlődni?

.....

.....

c. Mihez adjon neked erőt Isten az új évben?

.....

.....

Lelkész és művei	Széthasított fadarabok		Ősi időszak	Cselek- vésre biztató szó	Kagyló- ban ta- lálható!	Világot járó személy	Egyféle ülöhely
	2. cím	Római 1105	Neve				
200 éve született torockói lelkész és esperes neve, valamint két munká- jának címe alakul ki a megfejtésben.			K				SZ
1. cím/I.	Olasz au- tójelzés A túlsó helyre	Nagy te- lepülésen Magát kellető				Félig ép! A törté- netírás műzsája	
		Kis raga- dozó Könnyed gyaloglás			Néma dékán! 1. cím/II.		
Fohá- szok Keresz- tűsurran				Kukori- caital Kb. 1,9 m hossz			
	Rézgálic Női név (aug. 18.)			Véredé- nyem Lóvasút hangzói			
Idősebb (röv.) Rohan valahová			Állat fek- vőhelye Lyuk (né- piesen)			Szintén Rag, a -ról párja	
Adott személy segítség- ével				Picire összetör Hormon- vegyület			
Germán néptörzs volt Húz		Útnak eredő Verset szavával				A máso- dik betű Erősen tapad	
		Előtag: külső- Megza- vart Vuk!		Nehéz fém Némileg nyájas!			
Bibliai zsidó király			Anyám és ... Alább (falun)			Dália- szirmok! Része- geskedik	
Kilo- (röv.) Például az őz	Terméke a benzín Hosszú lejárátú			Gépezet Hollan- dia az olimpián			
Norvégia határai!		Becézett Dénes G. Verdi operája			Kissé hoz- zaöntő! Drágulni kezd!		Az egyik észak- amerikai nagy tó
Gúny- rajzon van!			Mozgás- ba kezd Szójárás része!			Egy- harmad! Szagló- szerv	
				Ruhák szélei! Középső távlat!		Bor- cseppek! Gally	
Tíz esztendő Szinlelve kicsinyell	Régies hangu- latú Cet teste!		... porté- ka, piaci áru Állatfej!				
					É		

JANUÁR

2026 a küldetés éve

Van már, aki megmutassa az utat Istenországa munkálására, új eget és földet hirdető tanítása. Testvérem! Mondd, nem örök időre szóló örömd-e ez? Még akkor is, ha nem fonná körül karácsonyi költészet? Megállani a jövőt író bölcső mellett, és elmerengeni az élet kérdései felett. Érezni, látni, hogy jönnek, hogy egyre jönnek piros arcú, jövőt építő, drága gyermekek. Nyilatkozni tiszta érzésekben a szív által, mint a pásztorok, arról az örömről, amit magunkban hordozunk.

Részlet Sándor Bálint (1926. január 26., Szalárd – 1998. július 29., Szederjes) régi karácsonyi beszédéből. A száz éve született lelkész 1951-ben fejezte be teológiai tanulmányait. Pályája során Magyarszentbenedeken, Homoródjánosfalván és Torockószentgyörgyön szolgált.